

INSURANCE

Biztosítók könyvvizsgálatának specialitásai

Csépai Orsolya, szenior menedzser

Barta Miklós, menedzser

2009. november 18.

AUDIT

Jogszabályi háttér

Jogszabályi háttér

legfontosabb jogszabályok

- **1959. IV. XLV. fejezet - A biztosítás (536.§-567§)**
- **2003. évi LX. törvény a biztosítókról és a biztosítási tevékenységről**
- **8/2001. PM rendelet a biztosítástechnikai tartalékok tartalmáról, képzésének és felhasználásának rendjéről**
- **192/2000. Korm. rendelet a biztosítók éves beszámoló készítési és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól**
- **(2007. évi CLIX. törvény a viszontbiztosítókról)**

Jogszabályi háttér

BIT

- **149. § (1) A biztosítónak - a 300 millió forint éves díjbevételt el nem érő biztosító egyesület kivételével - könyvvizsgálót kell választania.**

Követelmények a könyvvizsgálóval szemben (BIT 149.§)

- **aktuáriusi szakértelemmel rendelkezik vagy aktuáriust foglalkoztat;**
- **nem áll a biztosónál befolyásoló részesedéssel rendelkező tulajdonos alkalmazásában, illetve - könyvvizsgálói társaság esetében - annak befolyásoló részesedésű tulajdonában**
- **biztosítói minősítéssel rendelkezik.**
- **nem rendelkezik a biztosítóban közvetlen vagy közvetett tulajdonnal**
- **A biztosító természetes személy egyszerre legfeljebb hat helyen lehet könyvvizsgáló, megbízatása legfeljebb öt évig tarthat, és az nem hosszabbítható meg.**

Követelmények a könyvvizsgálóval szemben (BIT 151.§)

- **A könyvvizsgáló köteles a biztosító ügyvezetőjét/Felügyeletet haladéktalanul tájékoztatni, a jogszabályok megsértését észleli, továbbá ha:**
 - ha a biztosítástechnikai tartalékok mértéke vagy eszközfedezete nem kielégítő.
 - a korlátozott vagy elutasító könyvvizsgálói záradék, illetve záradék megadásának elutasítása válhat szükségessé
 - bűncselekmény elkövetésére vagy a biztosító belső szabályzatának, belső ellenőrzési rendszereinek súlyos megsértésére
 - biztosító kötelezettségeinek folyamatos teljesítését, a rábízott vagyoni értékek nem látja biztosítottnak

Követelmények a könyvvizsgálóval szemben (BIT 151.§ (5)-(8))

- „Compliance” jelentés készítése

A biztosítás, mint különleges üzlet hatása a számvitelre

A Biztosítás

- **Biztosítási szerződés alapján a biztosító meghatározott jövőbeni esemény (biztosítási esemény) bekövetkeztétől függően bizonyos összegnek megfizetésére vagy más szolgáltatás teljesítésére, a biztosított, illetőleg a másik szerződő fél pedig díj fizetésére kötelezi magát.**

Biztosítás vs. ipari tevékenység

TERMELÉS

Beszerzési

Termelési

Értékesítési

BIZTOSÍTÁS

DÍJ(elszámolás) ciklusa

Befektetési ciklus

Károk elszámolása

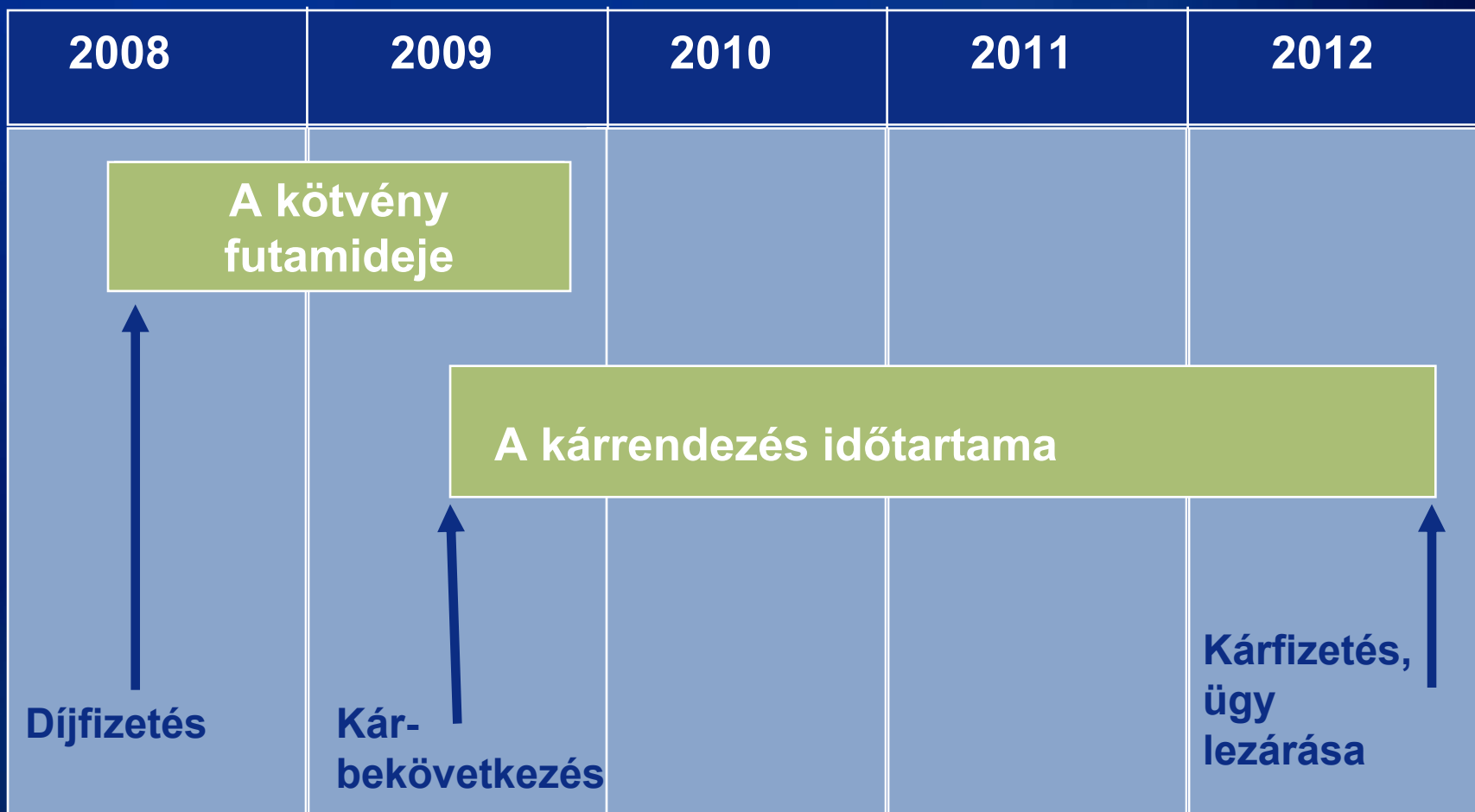

ÜZLETI CIKLUS

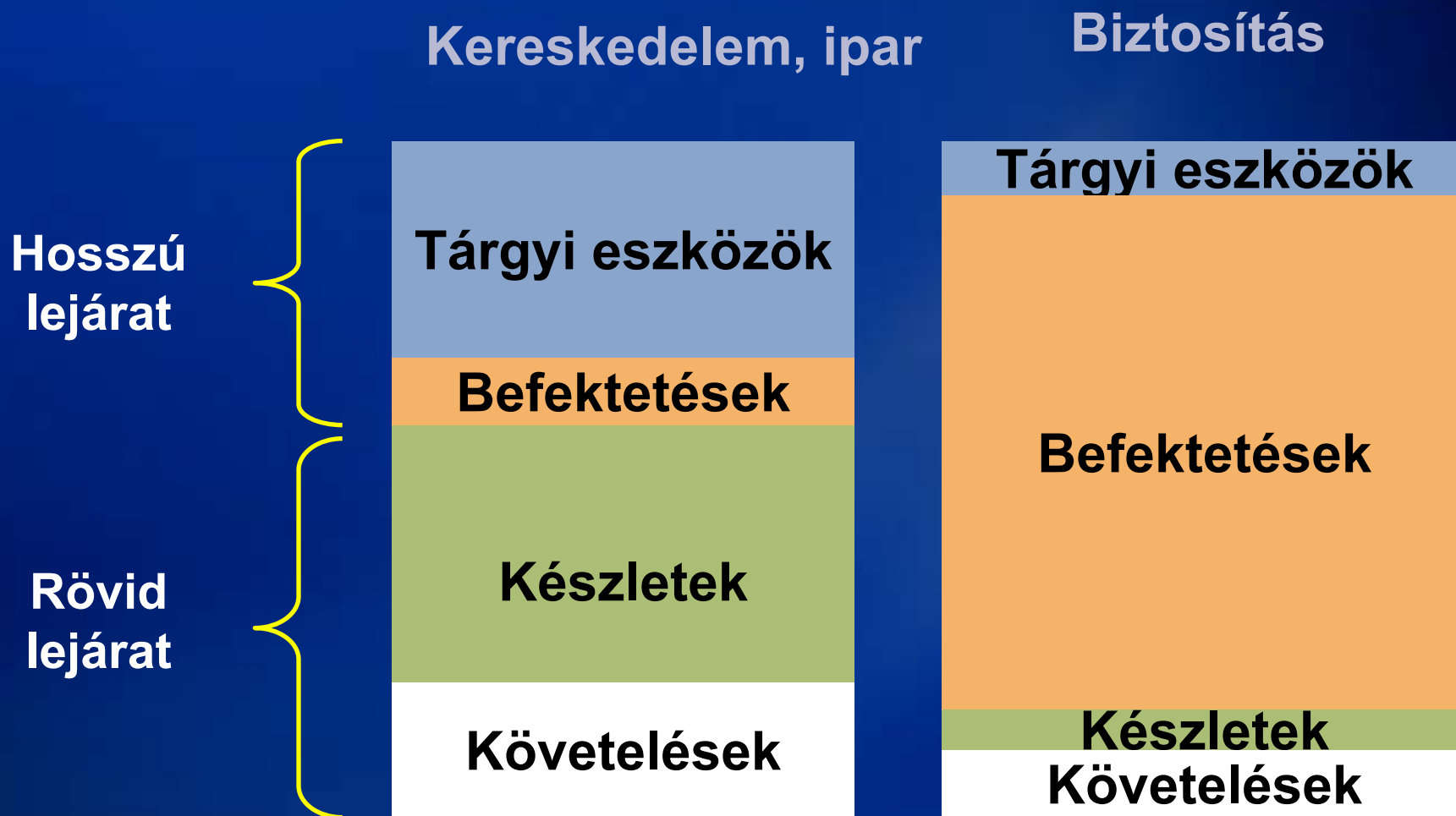
RÖVID

HOSSZÚ

Biztosítás vs. ipari tevékenység

Az eszközök struktúrája

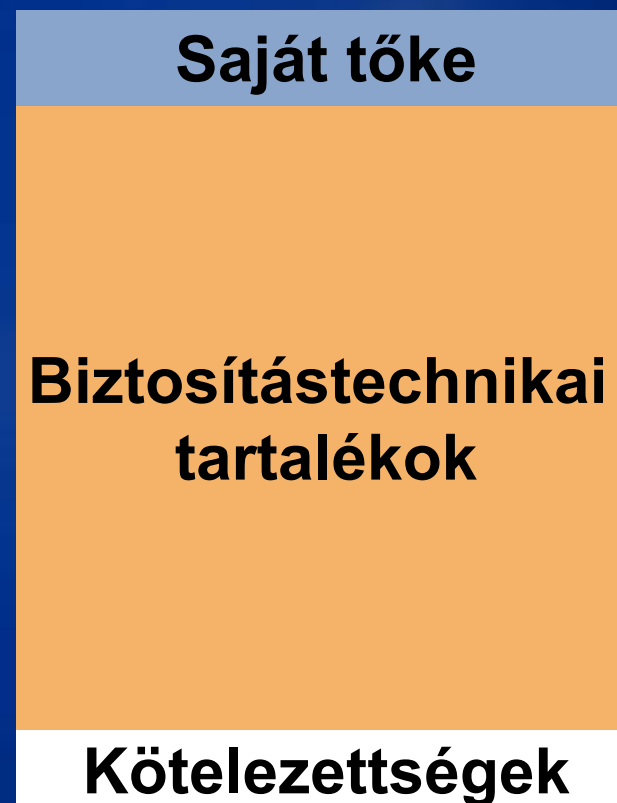

A források struktúrája

Kereskedelem, ipar

Biztosítás

Nehézségek a jövőbeni szolgáltatások becslésekor

- **Bizonytalanság az üzlet jellegéből adódó**
- **Késés a kárbejelentés és kárrendezés során**
- **A környezet változik idővel**
 - Infláció
 - Jogszabályi változások
 - Változások a jogi gyakorlatban
 - Új típusú károk
 - Változások a károk felismerésében
- **Rendelkezésre álló, megbízható adatok**
- **Nagy károk (katasztrófa károk)**

A statisztikai módszerek korlátai

- **Megbízható adatokat igényel**
- **Nagy károk, katasztrófakárok**
- **Bizonyos folyamatok nem folytatása, illetve az egyének viselkedése változik**
- **A termékskála változik**
- **A biztosítási szakma változása pl. jogszabályok, felügyelet**
- **Érzékeny bizonyos „sarokszámokra”**
- **Változások a feltételekben pl. fedezet, új termékek**

A könyvvizsgálat folyamata

A könyvvizsgálat folyamata

- **Elfogadás**
- **Tervezés**
- **Folyamatfelmérés**
- **Kontrol tesztelés**
- **Alapvető tesztelés**
- **Áttekintés**
- **Jelentés-készítés**
- **Összegzés**

Elfogadás

- **Függetlenség mérlegelése**
 - Egyéb szolgáltatás nyújtása ügyfélnek, kapcsolt vállalkozásnak, versenytársnak
 - Túlzott függés egy adott ügyféltől
- **Elfogadás kockázatának mérlegelése**
 - Ügyfél azonosítása (legfelsőbb tulajdonos azonosítása)
 - Ügyfél tevékenységének kockázata
 - Ügyféllel szembeni jogi, peres vagy hatósági eljárások azonosítása
- **Meglévő szakértelem mérlegelése**
 - Speciális szabályozási környezet
 - Speciális szaktudás igénye
- **Rendelkezésre álló kapacitás mérlegelése**

Tervezés

- **Üzleti tevékenység megismerése**
- **Belső ellenőrzési és számviteli rendszerek felmérése**
- **Kockázatbecslés (beszámoló szintű vs. folyamat szintű)**
- **Lényegességi küszöbérték meghatározása**
- **Könyvvizsgálati eljárások jellegének, terjedelmének és ütemezésének meghatározása**

Folyamatfelmérés

- **Alapvető folyamatok**
 - Befektetés
 - Díj
 - Kár
 - VB
 - Jutalék
- **Támogató folyamatok (egyéb – TE, PE, adó, HR)**
- **FOLYAMATFELMÉRÉS**
 - Kockázati pontok azonosítása
 - Ezeket kivédő kontrolok azonosítása
 - Felelősségi jogkörök azonosítása

Alapvető tesztelés

- **Pénzügyi kimutatások minden lényeges állítására elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot kell szerezni**
 - Létezés
 - Teljesség
 - Jogok
 - Értékelés
 - Pontosság
 - Bemutatás és közzététel
- **Bizonyos területekre speciális előírások**
 - Fordulónap utáni események
 - Kapcsolt felek
- **Vezetés teljességi nyilatkozata**

Áttekintés

- **Eredmények áttekintése**
- **Beszámoló áttekintő elemzése**
- **Eredmények megvitatása a vezetéssel**
- **Véleményre vonatkozó következtetés levonása**

Jelentésírás

- **Könyvvizsgálói jelentés**
 - Bevezetés
 - Hatókörre utaló rész
 - Vélemény
- **Vezetőségi levél**
- **Külön könyvvizsgálói jelentés**

Összegzés

- **Az elvégzett könyvvizsgálat értékelése**
- **Következő évre vonatkozó következtetések**
- **ISA 230 – 60 napos szabály**

Szerződéskötés, díjak, kötvény- tulajdonosokkal szembeni elszámolások

Út a díjelőírásig – a szerződéskötés folyamata

- Ajánlat
 - Díjelőleg
 - Az ajánlat rögzítése
 - Kockázatelbírálás (KGFB: kártörténeti igazolás, Élet: orvosi vizsgálatok, Ipari vagyon: műszaki szakértői vélemények...)
 - Tarifálás
 - Első díj
 - Kötvényesítés
 - Díjelőírás, díj kiszámlázása a kötvénytulajdonos részére
 - Díjbevétel elszámolása
-

Díj a beszámolóban

- **A díjkezelés folyamatán belül vizsgáljuk**
 - Szerződéskötés: ajánlat, első díj, kötvényesítés
 - Folytatólagos díjak: díjelőírások és díjfizetések párosítása
 - Hátralékos szerződések kezelése: törlések
- **Függő számlák: függő-, foglaló-, előre fizetmények**
- **Partnerekkel szembeni egyenlegek összesítésének technikája**

Kötvénytulajdonosokkal szembeni köv. / köt.

● Kötvénytulajdonosokkal szembeni követelések

- Előírt, de még be nem folyt díjak ≈ Vevők
- Kockázatok
 - Késedelmes fizetés → Szerződés törlésekor a díjelőírást visszakönyvelik – kockázat: koros tételek
 - Összepontozatlan díjelőírások → kockázat: mérlegfőösszeg „felbruttósítása”
 - Devizás tételek elszámolásai

● Kötvénytulajdonosokkal szembeni kötelezettségek

- Függő fizetmények
 - Beazonosíthatatlan befizetések
 - Szüneteltetett szerződésekre történő befizetések
 - Törölt szerződésekre érkezett befizetések
- Foglaló fizetmények
 - Ajánlati stádiumban levő szerződésekre érkezett befizetések
- Előre fizetmények
 - Túlfizetések

Audit megközelítés

- **Díjelőírás – alapvetően kontroll / kockázat alapú megközelítés**
- **Csalás kockázata (bevétel elszámolás)**
 - év végén kötvényesített, fordulónap után törölt kötvények (elsősorban UL)
 - Nem törölt szerződések
- **Releváns kockázatok: teljesség, létezés és pontosság**
- **IT audit bevonása általában indokolt**

Audit program

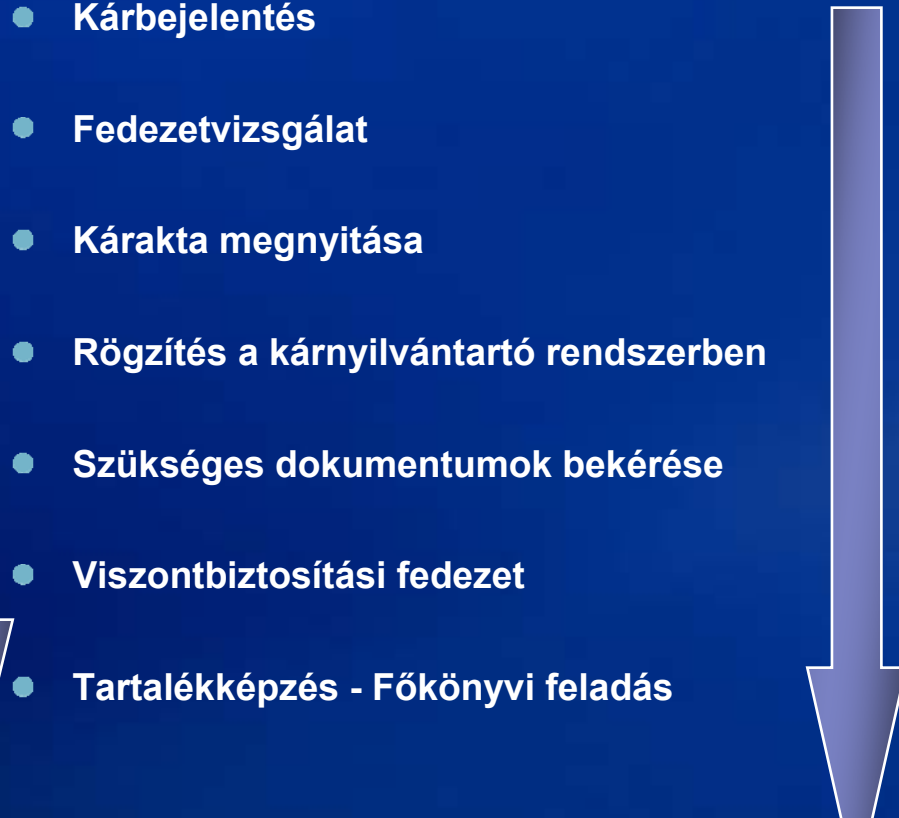
- **Folyamatfelmérés**
- **Kontrollpontok azonosítása, tesztelése**
 - Ajánlatok befogadása
 - Kockázat-elbírálás, jóváhagyás
 - Adatrögzítés
 - Kötvényesítés
 - Díjak előírása
- **Szubsztantív munka**
 - Egyedi szerződések vizsgálata
 - Rendszeren kívüli szerződések vizsgálata

Audit lépések – kötvénytulajdonosokkal szembeni követelés - kötelezettség

- **Analitika – főkönyv egyeztetés**
- **Korosítás vizsgálata**
- **Régi, de nem törölt követelések egyedi vizsgálata, összevetése a törlési szabályzattal (jelentős egyedi tételek esetén)**
- **Nagyobb függő-, foglaló-, előre fizetmények egyedi vizsgálata**
- **Nem 0 egyenlegű átvezetési számlák egyenlegének vizsgálata**

Károk, kártartalékok

Kárrendezési folyamat

-
- Kárbejelentés
 - Fedezetvizsgálat
 - Kárakta megnyitása
 - Rögzítés a kárnyilvántartó rendszerben
 - Szükséges dokumentumok bekérése
 - Viszontbiztosítási fedezet
 - Tartalékképzés - Főkönyvi feladás
 - Becslés aktualizálása
 - Becslés megfelelőségének vizsgálata
 - Kárkifizetés tényének jóváhagyása
 - Kárkifizetés összegének megállapítása
 - Kárkifizetés
 - Regressz
 - VB kármegtérítés
 - Kárakta lezárása, főkönyvi feladás

Kár a beszámolóban

MÉRLEG

- **Függő kár tartalék**

- Tételes
- IBNR
- VB rész

- **EREDMÉNYKIMUTATÁS**

- **Kárkifizetés**

- **Kárrendezési költségek**

- **Tartalékok változása**

Függő kár tartalék – tételes (RBNS)

- **A Bruttó kártartalék (+)**

- Egyedi becslés a kárakták szintjén
- Várhatóan felmerülő kárkifizetésekre
- Meg nem állapított járadékfizetésre

- **VB részesedése (-)**

- **Rergressz tartalék (-)**

- Káronként egyedileg képzik
- „Értékvesztés” – várhatóan megtérülő érték

- **Kárrendezési költségtartalék (+)**

- Arányosítás alapján
- Esetleg tételesen

Függő kár tartalék – be nem jelentett (IBNR)

- **A Bruttó kártartalék (+)**

- Új termék (<3év) vagy egyedi szerződés esetén a megszolgált díj 6%-a (vagy egyéb kalkuláció)
- Egyébként statisztikai módszerek (kifutási háromszög)

- **VB részesedése (-)**

EREDMÉNYKIMUTATÁS

- **Kárkifizetés**
- **Kárrendezési költség**
- **Bevételek kármegtérülésből**
- **Tartalékok változása (tétéles függőkár, IBNR, kárrendezési költségartalék)**

Károk könyvvizsgálata

- **Alapvető megközelítés**

- Kockázatalapú (kontroll) megközelítés
- Alapvető (szubsztantív) elemző eljárások –
hányadosok / mutatók elemzése
- Alapvető vizsgálati eljárások (kárakta vizsgálat)

Kontrollok a kárrendezési folyamatban

Tartalék megállapítása felett:

- Fedezetvizsgálat
- Átalány tartalék
- Külső kárszakértők ellenőrzése, vezetői ellenőrzés, minőségbiztosítás, kontrolling
- Károk felülvizsgálata
- Lebonyolítási eredmények vizsgálata
- Aktuáriusi becslések
- Panaszos ügyek kivizsgálása

Kárkifizetés felett:

- Összeghatártól függő jóváhagyás

Alapvető elemző eljárások

- **Kár darabszám**

- **Átlagkár**

$$\frac{\text{Kárráfordítás}}{\text{Kár darabszám}} \quad \text{vagy} \quad \frac{\text{Kárkifizetés}}{\text{Rendezett károk}}$$

- **Kárhányad**

$$\frac{\text{Kárráfordítás}}{\text{Megszolgált díj}} \quad \text{vagy} \quad \frac{\text{Kárráfordítás-lebonyolítási eredmény}}{\text{Megszolgált díj}}$$

- **Lebonyolítási eredmény**

$$\frac{\text{Nyitó tartalék} - \text{Kárkifizetés} - \text{Záró kártartalék}}{\text{Nyitó kártartalék}}$$

Alapvető eljárások

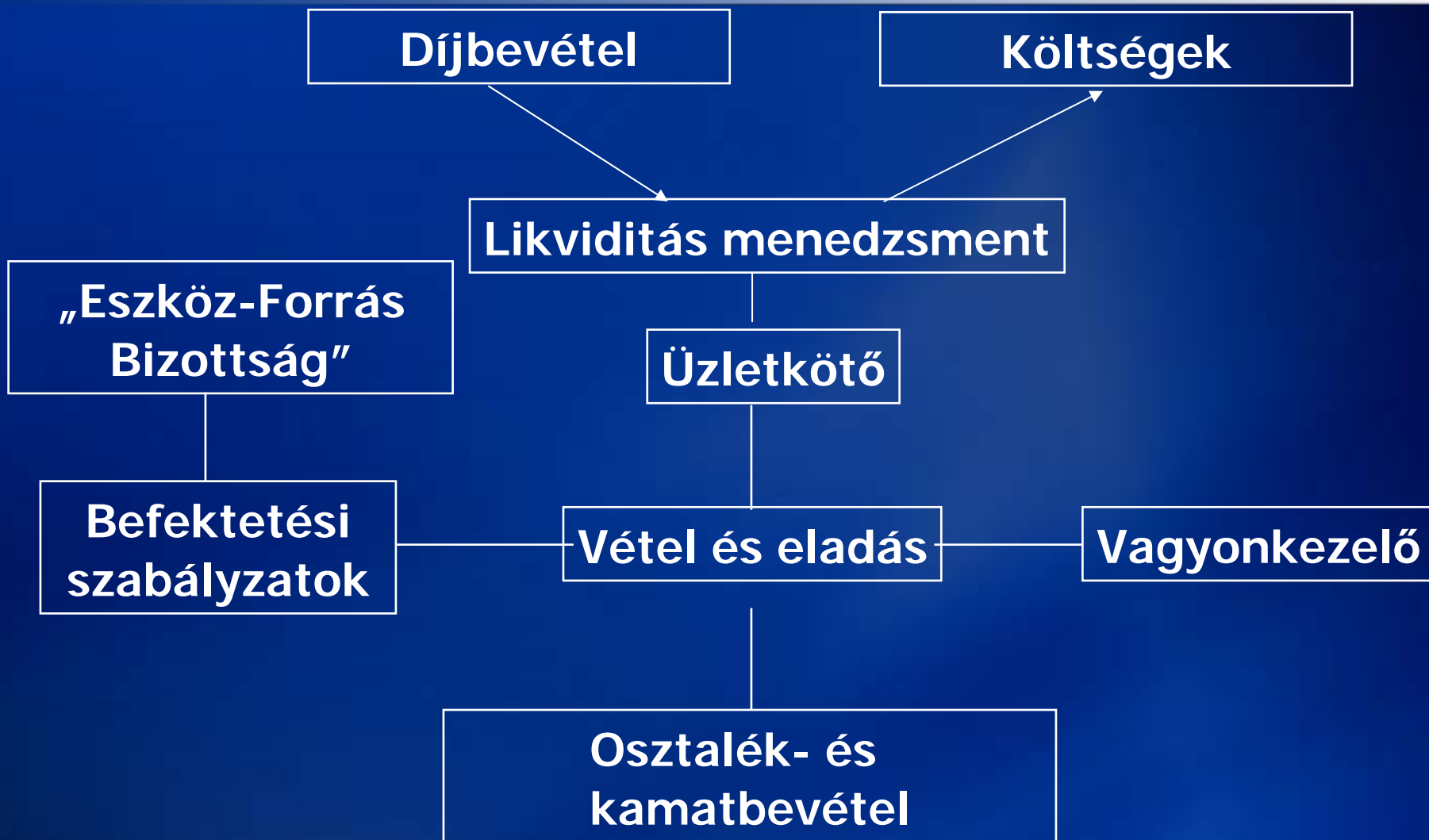
- **Devizás károk átértékelése**
- **Peres ügyek tartalékai**
- **Regressz követelések vizsgálata**
- **Kárkifizetések**
- **Kárakta vizsgálat**
 - Alátámasztó dokumentumok vizsgálata
 - Mintaválasztás

Kárakta vizsgálat - mintaválasztás

- **Statisztikai módszerek**
- **Nem-statisztikai módszerek:**
 - Nagy értékű / mindent egy adott összeg felett
 - Furcsa állapotú károk (nem mozgó károk, újranyitott károk)
 - Nagy lebonyolítású károk
 - Nagy kártartalék, kifizetés
 - Átalány tartalékra/kezdeti tartalékra beállított károk
 - Peres ügyek
 - Személyi sérüléssel károk

Befektetések

Befektetési folyamat

Befektetés a beszámolóban

- A. Immateriális javak
- B. Befektetések
 - I. Ingatlanok
 - II. Befektetések kapcsolt vállalkozásokban
 - III. Egyéb befektetések
 - IV. VB letéti követelések
 - V. Befektetések érték helyesbítése
 - VI. Befektetések értékelési különbözete
- C. A befektetési egységekhez kötött (unit-linked) életbiztosítások szerződői javára végrehajtott befektetések

Befektetés a beszámolóban

B/02. Biztosítástechnikai bevételek befektetésekből	Élet üzletég
B/03. Befektetések nem realizált nyeresége	
B/12. Biztosítástechnikai ráfordítások befektetésekből	
B/13. Befektetések nem realizált vesztesége	
C/01. Kapott osztalék és részesedés	Nem biztosítástechnikai elszámolások
C/02. Kapott kamatok és kamatjellegű bevételek	
C/04. Befektetések értékesítésének árfolyamnyeresége, befektetések egyéb bevételei	
C/07. Befektetések működési és fenntartási ráfordításai, ideértve a fizetett kamatok és kamatjellegű ráfordításokat	
C/08. Befektetések értékvesztése, befektetések visszaírt értékvesztése (+/-)	
C/09. Befektetések értékesítésének árfolyamvesztesége, befektetések egyéb ráfordításai	

Befektetés könyvvizsgálata

Elővizsgálat

- **folyamatfelmérés**
- **kontrolltesztek**
- **analitikus elemzés**

Fővizsgálat

- **kontrolltesztek lezárása**
- **analitikus elemzés**
- **alapvető tesztelési eljárások**

Tervezés

- **Stratégiai analitikus elemzés a folyamatok és a változások (struktúra, hozamok) megértése céljából**
- **Fraud risk megfontolások - értékelés**
- **Audit stratégia meghatározása:**
 - Kontroll-megközelítés?
- **Az analitikus nyilvántartási rendszerek (Trasset, SAP, Trias) megismerése alapvető fontosságú – IT audit bevonása**

Kontrollértékelés

Teljesség, létezés, pontosság, tulajdonlás:

- Feladatkörök szétválasztásának vizsgálata (bekerülés, jóváhagyás, rögzítés, könyvelés) **Segregation of duties**
- Hozzáférések vizsgálata (analitika, főkönyv) **System access**
- Egyeztetések vizsgálata (analitika és főkönyv) **Reconciliation**
- Megerősítések vizsgálata **Confirmation**
- Adatmigráció vizsgálata (hibaüzenetek, egyeztetések) **Interfaces**
- Jelentős tranzakciók menedzsment általi jóváhagyásának vizsgálata **Authorisation**
- **Management review:** Mérlegen kívüli tételek vizsgálata (derivatívák, garanciák)

Analitikus elemzés

- **Állomány**

- értékpapír típusa szerint (befektetési politika!)
- kamatozás szerint
- lejárat, futamidő szerint (befektetési politika!)
- pénznem szerint (árfolyam-kockázat!)
- vagyonkezelési díjak

- **Befektetési hozamok**

- papír típusa szerint

Alapvető könyvvizsgálati eljárások

- **Teljesség**

- Független adatokhoz való egyeztetés
- Szokatlan kiadások/ráfordítások és bevételek keresése
- Külső megerősítések (pl. letétkezelő)

- **Létezés és tulajdonlás**

- Külső megerősítések (letétkezelő)
- Igazgatósági ülések jegyzőkönyveinek vizsgálata

Alapvető könyvvizsgálati eljárások (2)

● Pontosság

- Kamatelhatárolás kalkulációjának vizsgálata
- Amortizáció kalkulációjának vizsgálata
- állampapír alapadatok: <http://www.akk.hu/>

● Értékelés

- Analitikus elemzés (várakozások elemzése)
- Az alkalmazott piaci árfolyamok egyeztetése külső forráshoz és az értékelési kalkuláció vizsgálata
- Piaci árfolyamok vizsgálata
- Analitika és főkönyv egyeztetése

● Bemutatás

- Kamatok, árfolyamnyereségek az eredménykimutatás megfelelő szekciójába kerültek-e (B, C) ?

Viszontbiztosítás

A viszontbiztosítás folyamata

- **Szerződéskötés**
 - Vb startégia meghatározása, szabályzatok (konzern – local)
 - Szerződéses feltételek letárgyalása és rögzítése
 - Szerződések írásba foglalása, aláírása
 - Viszontbiztosítottság biztosítása
- **Elszámolások elkészítése**
 - Alapadatok lekérése
 - Alapadatok bevitele a kalkulációs rendszerbe
 - Vb számítások elvégzése
 - Elszámolás elkészítése
 - Elszámolások kiküldése a vb partnernek, megerősítések
- **Elszámolások adatainak főkönyvi könyvelése**
- **Pénzügyi rendezés és annak könyvelése**

Főbb kockázatok

- Biztosítottság megteremtése – fakultatív fedezet szükségessége esetén
- Bizalmi szakma – alá nem írt szerződések
- Direkt oldal – vb oldal közti információáramlás „matching”
- Alapadatok pontossága (pontatlansága)
- IT rendszerek hiányosságai
- VB partner fizetőképessége
- Profittranszfer

Viszontbiztosítás a mérlegben

● Eszközök

- Viszontbiztosításba vett biztosítási ügyletből eredő letéti követelések
- Követelések viszontbiztosítói ügyletekből
- Viszontbiztosítóra jutó tartalékrész az életbiztosítási díjtartalékból

● Források

- Viszontbiztosítóra jutó tartalékrészek
- Viszontbiztosítóval szembeni letéti kötelezettségek
- Kötelezettségek viszontbiztosítási ügyletekből

Viszontbiztosítás az eredménykimutatásban

- viszontbiztosítónak átadott díj
- viszontbiztosító részesedése a kárkifizetésekből
- tartalékok változásának viszontbiztosítóra jutó része
- viszontbiztosítótól járó jutalékok és nyereségrészesedések

Audit-megközelítés

- **Kockázatalapú (kontroll) megközelítés II alapvető tesztelési eljárások**

Viszontbiztosítás – elemzés

Analitikus elemzés a tervezési és az összegzési fázisban

- Szerződésenkénti díj, kár, jutalék, tartalék adatok összehasonlítása az előző évvel, direkt oldali tendenciákkal
- Partnerenkénti követelések és kötelezettségek egyenlegének összehasonlítása az előző évvel

Viszontbiztosítás – elemző eljárások

Treaty vb esetén – szerződésenként

- Vb-nek átadott díj becslése az adott szerződésre jellemző alapadatok felhasználásával - vb díj / bruttó díj aránya alapján
- vb jutalék becslése – vb díj és szerződött jutalékmérték, vagy historikus jutalékhányad alapján
- Arányos vb esetén: vb kármegtérülés becslése – bruttó kifizetés, vb arány alapján
- Arányos vb esetén: vb tartalékok becslése - bruttó tartalékok, vb arány alapján

Viszontbiztosítás – alapvető tesztelések

- Szerződésenkénti vb analitika egyeztetése a főkönyvvel, mérleggel, EK-al
- Vb-nek átadott díj szerződéshez, elszámoláshoz egyeztetése, újrakalkulációja fakultatív vb, nem arányos treaty esetén
- Vb kármegtérülés elszámoláshoz egyeztetése, alapadatok ellenőrzése, újrakalkuláció
- Tartalékok vb része: alapadatok ellenőrzése, újrakalkuláció
- Egyenlegmegerősítés

Viszontbiztosítás – alapvető tesztelések

- **Követelések, kötelezettségek**
 - **mint a hagyományos társaságoknál**
 - Főkönyv – analitika egyeztetése
 - Korosított analitika vizsgálata – értékvesztés szükségessége
 - Egyenlegmegerősítők

Jutalék

Jutaléktípusok (1)

- **Közvetlen jutalékok (közvetlenül az üzletszerző teljesítményétől függ):**
 - **Szerzési jutalék:** a biztosítási szerződés megkötéséért jár
 - **Fenntartási jutalék:** a biztosítási szerződés folyamatos gondozásáért jár
 - **Bónusz jutalék:** egyes szerződések után jár többletként
 - **Egyéb jutalékok:** pl. az üzletszerzők kezdő támogatására vagy a kiemelkedő teljesítményért jár többletként
- **Közvetett jutalékok (mások teljesítményétől függően jár):**
 - **Felüljutalék:** szervezésért jár, a „beosztottak” által kiérdemelt jutalékok után

Jutalék a beszámolóban (1)

- ...
- **D. Követelések**
- I. Közvetlen biztosítási ügyletből származó követelések
 1. Követelések a biztosítási kötvénytulajdonosoktól
 2. **Követelések a biztosítási közvetítőktől**
- II. Követelések viszontbiztosítói ügyletekből
- ...

Jutalék a beszámolóban (2)

- ...
- **G. Kötelezettségek**
- **I. Kötelezettségek közvetlen biztosítási ügyletekből**
- **II. Kötelezettségek viszontbiztosítási ügyletekből**
- ...

Jutalék a beszámolóban (3)

- ...
- **09. (11.) Nettó működési költségek**
 - a) tárgyévben felmerült szerzési költségek
 - b) elhatárolt szerzési költségek változása (+)
 - c) igazgatási költségek (befektetési költségek kivételével)
 - d) viszontbiztosítótól járó jutalékok és nyereségrészesedések (-)
- ...

Audit lépések

- **Folyamatfelmérés és kontrollok tesztelése:**
 - jutalékelszámolási folyamat teljes megismerése
 - jutalékrendszer működésének megértése
 - vonatkozó szabályzatok és eljárásrend megismerése
 - jutalék-visszairások folyamatának megismerése (behajtás)
 - jutalékos panaszok kezelésének folyamata (feedback)
 - kockázatok és kontrollpontok azonosítása (walk-through)
 - kontrollok tesztelése – IT támogatás bevonása
- **Szubsztantív analitikus elemzés:**
 - jutalékhányadok vizsgálata

Audit lépések (2)

- **Folyamatfelmérés és kontrollok tesztelése:**
 - változások követése (jutalékszabályzat, rendszer-fejlesztések)
 - kockázatok és kontrollok frissítése
 - kontrollok tesztelésének befejezése az IRM vizsgálat felhasználásával

- **Szubsztantív analitikus elemzés:**
 - jutalékhányadok vizsgálata

Audit lépések (3)

- **Alapvető tesztelési eljárás:**
 - főkönyv és analitika egyeztetése (költségek, követelések, kötelezettségek)
 - manuálisan számolt jutalékok kalkulációjának ellenőrzése
 - jutalék kötelezettségek tesztelése (search...)
 - jutalék követelések külső megerősítése (egyenlegközlők)
 - jutalék követelések értékelése (korosítás)
 - jutalék elhatárolások (nem DAC!) kalkulációjának ellenőrzése
 - É-NÉ besorolás (felosztás) ellenőrzése

Gyakorlati megfontolások

- **jutalékszabályzat(ok) alapos áttanulmányozása – különböző ágazatokra eltérő szabályzat lehet érvényben**
- **évközi és év végi céljutalékok, értékesítési munkaversenyek nyomon követése**
- **biztosításközvetítők értékelésének rendszere**
- **pénzügyi utalások elkülönülése (journal entries)**
- **információ áramlás felmérése a különböző osztályok között**
- **visszamérés a terméktervben szereplő jutalékokhoz képest (KPI)**

Compliance jelentés

Követelmények a könyvvizsgálóval szemben (BIT 151.§ (5)-(8))

A könyvvizsgáló köteles vizsgálni az alábbiakat:

- a szavatoló tőkére, a tőkeszükségletre vonatkozó szabályok betartását, a szavatoló tőke számítások helyességét;
- az eredményes, megbízható és független tulajdonlásra, illetőleg a prudens működésre vonatkozó jogszabályok és felügyeleti határozatok betartását;
- a folyamatos nyilvántartási, adatfeldolgozási és adatszolgáltatási rendszer megfelelőségét;
- az ellenőrzési rendszerek megfelelő működését.
- hogy a biztosítástechnikai tartalékok mértéke elégséges-e, és eszközfedezete megfelel-e az e törvényben foglaltaknak.
- a biztosító biztosítástechnikai tartalékait tartalékfajtánként és ágazonként elkülönítetten írásban értékelni

Felügyeleti Tanács 10/2006-os ajánlása - bevezető

- **AJÁNLÁS**
- **Követése javasolt**
- **A korábbi rendeleti szabályozáshoz képest több lényeges változás és részletesebb szabályok**
- **A szerkezetét a Hpt, Tpt, Bit. határozza meg (ettől nem lehet eltérni)**
- **A törvény alapján történő rendkívüli adatszolgáltatás továbbra is fennáll**

Az ajánlás célja és hatálya

- **Hatály**

- A biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény (a továbbiakban: Bit.) 151. § (5) és (7)-(8) bekezdései
- A Vbit 84.§-a visszautal a Bit 151.§-ra

meghatározzák, hogy a pénzügyi szervezet könyvvizsgálója mit köteles az éves beszámoló vizsgálata mellett megvizsgálni

Az ajánlás célja és hatálya

Cél:

- szerkezetüket és tartalmukat tekintve az egyes szektorokon belül, illetve a szektorok közötti összehasonlításban a szükséges mértékig egyen szilárdak legyenek a jelentések
- jelentésre vonatkozó előírások többféleképpen tölthetők ki tartalommal, valamint kiemelten fontos, hogy mind a pénzügyi szervezetek, a könyvvizsgálók, valamint a Felügyelet is egységesen értelmezze a könyvvizsgálói jelentés szerkezetére és tartalmára vonatkozó előírásokat

Az ajánlás célja és hatálya

Cél

- Az ajánlás nem határoz meg a könyvvizsgálókkal szemben a jogszabályi előírásokból következő, és eddig is ellátott feladatokon túl elvégzendő többletfeladatokat.
- „Az ajánlás célja: egy egységes szempontrendszer megadásával a könyvvizsgálói munka során keletkező információ- és tapasztalat megosztás ösztönzése, illetve annak elősegítése, hogy a pénzügyi szervezetek és ügyfeleik érdekeit szem előtt tartva a Felügyelet és a pénzügyi szervezetek könyvvizsgálói közötti információáramlás hatékonysága tovább javuljon.”

A külön kiegészítő jelentés javasolt szerkezete és tartalma – általános elvárások

A külön kiegészítő jelentés javasolt szerkezete és tartalma – általános elvárások

- **Könyvvizsgálati standardok és más szakmai előírások**
 - jelentőség, lényegesség
- **PSzÁF jogsegédletek figyelembevétele**
- **Ha készült vezetői levél erre utalni kell**
- **Összevont felügyelet alá tartozó intézmények esetében a könyvvizsgáló a külön jelentésben mutassa be a csoport egészének tőkehelyzetét is**

A külön kiegészítő jelentés javasolt szerkezete és tartalma – Biztosítók

A külön kiegészítő jelentés javasolt szerkezete és tartalma – Biztosítók

- **A szavatoló tőkére, a tőkeszükségletre vonatkozó szabályok betartásának, a szavatoló tőke számítások helyességének vizsgálata**
 - A biztonsági tőke szabályok teljesülésének vizsgálata
 - A szavatoló tőke szükséglet számítások: a Bit. 8. számú mellékletének való megfelelés vizsgálat
 - A biztosító rendelkezésre álló szavatoló tőkéje számítására vonatkozó szabályok érvényesülésének vizsgálata
 - ha a függőkár tartalékok diszkontálásra kerülnek, akkor annak értékelése, hogy a számítások során alkalmazott adatok, diszkontráták, valamint az elvégzett korrekció megfelelő volt-e
 - annak értékelése, hogy a nem realizált tételek jelentős hatással bírnak-e a biztosító szavatoló tőke helyzetére
 - A szavatoló tőke és a tőkeszükséglet jogszabályi megfelelésének vizsgálata során tapasztalt, a szokásos gyakorlattól eltérő, a fentiekben nem említett gyakorlatot az értékelésben javasolt bemutatni

A külön kiegészítő jelentés javasolt szerkezete és tartalma – Biztosítók

- **Az eredményes, megbízható és független tulajdonlásra, valamint prudens működésre vonatkozó jogszabályok és a felügyeleti határozatok érvényesülésének vizsgálata**
 - Biztosítási tevékenység
 - a kockázat elbírálás és állománygondozás rendszerének szabályozottságára és a belső szabályoknak való megfelelésre,
 - a nagykockázat vállalásra,
 - a viszontbiztosítási szerződéseknek való megfelelésre vonatkozóan.
 - Befektetési tevékenység
 - A biztosítástechnikai tartalékok fedezetéül szolgáló eszközök nyilvántartásának megfelelősségére,
 - A biztosítástechnikai tartalékok fedezetét képező eszközök kezelésére vonatkozó belső szabályozás és a belső szabályozásnak való megfelelésre,
 - a Bit. befektetési, illetve megfeleltetési szabályaiban előírtaknak való megfelelésre vonatkozóan

A külön kiegészítő jelentés javasolt szerkezete és tartalma – Biztosítók

- **Biztosító tőkehelyzetének értékelése**
- **A vizsgálat során a könyvvizsgáló tudomására jutott, a biztosító jövőbeni biztonságos működését, jövedelmezőségét veszélyeztető tételek bemutatása**
- **Megfelelnek-e a Bit-ben, valamint a kapcsolódó külön jogszabályokban előírt szabályzatok a törvényi vagy rendeleti előírásoknak, illetve a biztosítói biztonságos működés követelményeinek. A biztosító belső szabályozottságának esetleges hiányosságai.**

A külön kiegészítő jelentés javasolt szerkezete és tartalma – Biztosítók

- **A folyamatos nyilvántartási, adatfeldolgozási, és adatszolgáltatási rendszer megfelelőségének értékelése**
 - folyamatos nyilvántartási, adatfeldolgozási és adatszolgáltatási rendszer értékelése
 - állomány-nyilvántartó rendszere;
 - tartalék-nyilvántartása;
 - eszköz nyilvántartása.
 - jogosultságok rendszere megfelelően dokumentált, szabályozott-e
 - nyilvántartási, adatfeldolgozási, adatátviteli rendszerek és folyamatok átláthatósága, dokumentáltsága, ellenőrzöttsége
 - Évente, a december 31-i időpontra január hónapban készülő felügyeleti adatszolgáltatás és az éves, auditált beszámoló alapján a felügyeleti adatszolgáltatás számviteli szempontú értékelése

A külön kiegészítő jelentés javasolt szerkezete és tartalma – Biztosítók

- **Az ellenőrzési rendszerek működésének értékelése**
 - az ellenőrzési eljárások és rendszerek értékelése
 - a belső ellenőrzési funkció rendszerének a Bit. 89. §-ában előírt követelményeknek való megfelelése
 - a felügyelő bizottság szerepe
 - a döntési jogkörök és hatáskörök, vezetői és folyamatba épített ellenőrzés szabályozottsága és a működés hatékonysága
 - a belső ellenőrzési szervezeti egység függetlensége

A külön kiegészítő jelentés javasolt szerkezete és tartalma – Biztosítók

- **A tartalékok megfelelőségének és fedezetének vizsgálata**
 - A tartalékok megfelelőségének vizsgálata:
 - a tartalékolási szabályzat megfelel-e a vonatkozó jogszabályi előírások által támasztott követelményeknek,
 - a tartalékok képzése megfelelt-e vonatkozó jogszabályi előírásokban foglaltaknak, valamint a biztosító tartalékolási szabályzatának,
 - a tartalékok bemutatása, kiemelten a lebonyolítási eredményekre,
 - a viszontbiztosítás figyelembe vétele megfelelően történik-e,
 - a számítások, felhasznált adatok dokumentálásának bemutatása.
 - A biztosítástechnikai tartalékok eszközfedezetének vizsgálata:
 - az eszközértékelési szabályzat véleményezése
 - a biztosító eszközportfólióinak bemutatása, a portfólióban rejlő kockázatok bemutatása
 - A fedezetértékelés gyakorlatának összhangja a biztosító belső szabályzatával, különös tekintettel az életbiztosítási ági matematikai tartalékok befektetéseire.
 - A biztosító befektetési piaci értékének változásai, a befektetések hozama, vesztesége

A külön kiegészítő jelentés javasolt szerkezete és tartalma – Biztosítók

- **A tartalékok tartalék fajtánkénti és ágazatonkénti részletes értékelése**

Aktuárius és a könyvvizsgáló kapcsolata

Aktuáriusi pozíciók

Az aktuáriusi audit jellemzően a következő pozíciókra terjed ki:

- Matematikai tartalék
- Eredménytől függő díj-visszatérítési tartalék
- Elhatárolt szerzési költségek
- Unit-linked tartalék
- IBNR
- Felelősségbiztosítási járadéktartalék
- Balesetbiztosítási járadéktartalék
- Várható veszteség tartaléka
- Szavatolótőke-szükséglet

Jellemző kockázatok

Tartalékok:

- **Teljesség**
- **Pontosság**
- **Bemutató**
- **Szabályoknak/szabályozóknak való megfelelés**

Aktuáriusi pozíciók vizsgálati módszerei 1 / 4

Folyamatfelmérés, kontrolltesztek

- Aktuáriusi számítások alapjául szolgáló adatok előállításának és azok lekérdezésének folyamata
- Az adatokon végrehajtott műveletek
- Az eredmény feladása a főkönyvbe
- A folyamatba épített ellenőrzési pontok meghatározása
- Kontrollok tesztelése

Aktuáriusi pozíciók vizsgálati módszerei 2 / 4

Tételes vizsgálat:

- Az ügyfél által alkalmazott módszerek és feltételezések áttekintése, azok véleményezése
- Minden szerződés tételes újrakalkulálása
- Jellemző pozíciók:
 - Matematikai tartalék
 - IBNR
 - Eredménytől függő díj-visszatérítési tartalék
 - Elhatárolt szerzési költségek
 - Vizontbiztosítási tartalékrészek
 - Járadéktartalékok

Aktuáriusi pozíciók vizsgálati módszerei 3 / 4

Szűrőpróba-vizsgálat:

- Mintavétel a szerződésállományból adott szempontok alapján
- A kiválasztott szerződéseken képződött tartalékok tételes újrakalkulálása a termékterveknek és a jogszabályi háttérnek megfelelően
- Jellemző pozíciók:
 - **Matematikai tartalék**
 - **Unit-linked tartalék**
 - **Halasztott szerzési költségek (DAC)**

Aktuáriusi pozíciók vizsgálati módszerei 4 / 4

Plauzibilitás-vizsgálat:

- Adott termék vagy termékcsoport záró tartalékának becslése
- Az előző évi záró tartalékból kiindulva a terméket vagy termékcsoportot érintő pénzmozgások és a terméktervnek megfelelő tartalékmozgások összesítése
- Az esetleges eltérések tisztázása az ügyféllel
- Jellemző pozíciók:
 - Matematikai tartalék
 - Unit-linked tartalék

Az aktuárius és a könyvvizsgáló kapcsolata

- **Követelmények a könyvvizsgálóval szemben**
 - Aktuárius tudás vagy
 - Aktuárius alkalmazása
- **Aktuárius bevonása már a tervezés során**
 - Kockázatok azonosítása
 - Aktuárius által vizsgálandó területek kijelölése
 - Jelentősségi küszöb meghatározása
- **A vizsgálat alatt olyamatos egyeztetés a „normál” audittal az azonosított hiányosságokról**
- **Az audit eltéréseket a könyvvizsgáló értékeli ki**

Az aktuárius és a könyvvizsgáló kapcsolata

● Alapadatok

- Az ügyféltől kapott alapadatok helyességét a „normál” könyvvizsgáló csapat ellenőrzi.
- IT auditorok bevonása általában szükséges

● Kiegészítő jelentés

- Az aktuáriusi pozíciókat a partner/könyvvizsgáló jelöli ki
- Az aktuáriusok közvetlenül töltik ki a saját részeiket

Előadók elérhetőségei:

Csépai Orsolya

KPMG Hungária Kft.

+36 1 887 6650

orsolya.csepai@kpmg.hu

kpmg.hu

Barta Miklós

KPMG Hungária Kft.

+36 1 887 7426

miklos.barta@kpmg.hu

kpmg.hu

The information contained herein is of a general nature and is not intended to address the circumstances of any particular individual or entity. Although we endeavor to provide accurate and timely information, there can be no guarantee that such information is accurate as of the date it is received or that it will continue to be accurate in the future. No one should act on such information without appropriate professional advice after a thorough examination of the particular situation.